

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 20 februari 1923 kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

*Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1923—1924
av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet.*

(4:e avd.)

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 8 januari 1923 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1923—1924 har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag (punkt 1), föreslagit riksdagen att i riksstaten uppföra det ordinarie anslaget till departementschefen med 24,000 kronor.

*Departements-
chefen.*
[1.]¹⁾

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det *ordinarie* anslaget till departementschefen med 24,000 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli med 187,000 kronor.

*Departementets av-
delning av
Kungl. Maj:ts
kansli.*
[2.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 1 och 2 av åberopade statsrådsprotokollet.

Under erinran hurusom en del nya arbetsuppgifter, bl. a. vissa luftfartsärenden, under senaste tiden tillkommit för departementet, anför departementschefen vidare följande:

»Oavsett nu nämnda förhållanden lär det emellertid vara nödvändigt att vidtaga åtgärder för nedbringande av kostnaderna för departe-

¹⁾ Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

mentets verksamhet. Efter samråd med den på förslag av chefen för finansdepartementet tillsatta nämnden för granskning av ämbetsverkens anslagsäskanden anser jag sålunda, att genom minskning av antalet icke-ordinarie befattningshavare en besparing för det stundande budgetåret kan ske med ett belopp av inemot 6,000 kronor förutom däremot svarande dyrtidstillägg. Vidkommande sättet för beräkning av denna besparing är att märka, att i enlighet med ett av lönerегleringskommittén i dess betänkande den 15 februari 1917 nr LIII angående reglering av löneförhållanden m. m. vid statsdepartementen (sid. 399 o. f.) gjort uttalande, vilket av 1917 års riksdag lämnades utan erinran, kostnaderna för extra skrivbiträden alltsedan år 1918 bestritts icke från förenämnda anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. utan från huvudtitelns förslagsanslag till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. Då det emellertid synes önskvärt, att omkostnaderna för all departementets personal bestridas från anslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, torde den ifrågasatta besparingen böra vidtagas sålunda, att det för avlöning till extra skrivbiträden i departementet utgående beloppet, för år 1922 närmare 6,000 kronor, för tiden från och med den 1 juli 1923 inräknas i anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. utan att någon förhöjning av denna anslagspost äger rum.»

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli* med 187,000 kronor.

3:o) Kungl. Maj:t har (punkt 3) föreslagit riksdagen att för upprätthållande av departementets verksamhet för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 28,420 kronor.

[3.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 3 av statsrådsprotokollet.

För upprätthållande av departementets verksamhet hava, utöver anslagen å ordinarie stat, å extra stat anvisats för år 1922 28,420 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 hälften av nyssnämnda belopp eller 14,210 kronor. Anslaget är avsett till avlöande av följande befattningshavare med nedannämnda belopp för år räknat, nämligen:

en extra byråchef för regeringsrättsföredragningen	kronor 10,020:—
» » » » tekniska ärenden	» 12,000:—
» särskild föredragande för stadsplaneärenden	» 6,400:—

Summa kronor 28,420:—

Departementschefen anför följande:

»Anslag för ifrågavarande ändamål torde med förut utgående helårsbelopp erfordras jämväl för stundande budgetår. Jag vill dock efter samråd med nämnden för granskning av ämbetsverkens anslagsäskanden uttala, att när härnäst ledighet uppstår å järnvägsbyråns kanslirådsbefattning, det torde böra övervägas, huruvida ej genom placering å denna befattning av en person med teknisk utbildning den nu å extra stat uppförda tekniska byråchefstjänsten kan indragas.»

Utskottet får tillstyrka, att anslag för ändamålet beviljas med av Kungl. Maj:t äskat belopp.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med departementschefen finner utskottet att det i sammanhang med framdeles uppkommande ledighet å kanslirådsbefattningen å departementets järnvägsbyrå bör tagas under övervägande huruvida icke en minskning av antalet befattningar inom departementet lämpligen kan åstadkommas.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må för *upprätthållande av departementets verksamhet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 28,420 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

4:o Kungl. Maj:t har (punkt 4) föreslagit riksdagen *dels* besluta, att den i för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gällande ordinarie stat ingående anslagsposten om 32,500 kronor för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. skall från och med den 1 juli 1923 upptagas med ett belopp av 29,000 kronor; *dels ock* i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med 165,500 kronor.

*Väg- och
vatten-
byggnads-
styrelsen.*

[4.]

Departementschefen har i ärendet anført följande:

»Det ordinarie anslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen var i riksstaten för år 1922 uppfört med 169,000 kronor och för första halvåret 1923 med hälften av detta belopp eller 84,500 kronor. Med hänsyn till de upplysningar, som erhållits beträffande belastningen under

år 1922 av den i förevarande anslag ingående posten å 32,500 kronor för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., torde en nedsättning med 3,500 kronor av denna anslagspost böra för nästkommande budgetår vidtagas. Härigenom komme anslaget i sin helhet att nedbringas till 165,500 kronor.»

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta, att den i för *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* gällande ordinarie stat ingående anslagsposten om 32,500 kronor för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. skall från och med den 1 juli 1923 upptagas med ett belopp av 29,000 kronor;

b) i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med 165,500 kronor.

5:o) Kungl. Maj:t har (punkt 5) föreslagit riksdagen att till upprätthållande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 44,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 4—6 av statsrådsprotokollet.

Väg- och
vatten-
byggnads-
styrelsens
verksamhet.

[5.]

Till förstärkning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetskrafter anvisades för år 1922 57,600 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 — under något ändrad anslagstitel — hälften av detta belopp eller 28,800 kronor.

Genom företagande av vissa indragningar har ifrågavarande anslag befunnits kunna nedsättas med 13,600 kronor till 44,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *upprätthållande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 44,000 kronor.

6:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie anslaget till *väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänstemän* med 30,000 kronor.

Väg- och
vatten-
byggnads-
styrelsens
distrikt-
tjänstemän.

[6.]

7:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) och under erinran hurusom det under nu ifrågavarande punkt äskade beloppet, som jämväl tidigare stått till förfogande, erfordras för avlönande av en extra distriktschef och en extra distriktsingenjör i det numera uppdelade norra distriktet, hemställer utskottet,

Ytterligare medel till avlönning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distrikts-tjänstemän.

[7.]

att riksdagen må såsom *ytterligare medel till avlönning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänstemän* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 4,500 kronor.

8:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) hemställer utskottet,

Stipendier åt medlemmar av väg- och vattenbyggnadskåren.

[8.]

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till stipendier åt medlemmar av väg- och vattenbyggnadskåren utan angivet belopp.

9:o) Kungl. Maj:t har (punkt 9) föreslagit riksdagen att i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten med 45,000 kronor.

Expenser för allmänna arbeten.

[9.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 7—9 av statsrådsprotokollet.

Under rubriken väg- och vattenbyggnadsväsendet har sedan flera år funnits upptaget ett ordinarie anslag av 45,000 kronor till expenser för allmänna arbeten, d. v. s. till bestridande av rese- och inspektionskostnader i anledning av den kontroll m. m. av allmänna arbeten, som det åligger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att genom sina tjänstemän verkställa. Nämda belopp, som från och med år 1922 uppfördes såsom särskilt reservationsanslag i riksstaten, har emellertid under de senare åren visat sig otillräckligt för fyllande av det därmed avsedda ändamålet, i det att för vart och ett av åren 1919—1922 till dylika expenser åtgått eller beräknats åtgå en summa av omkring 95,000 kronor. För tillgodoseende av det sålunda ökade behovet har riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställningar, anvisat erforderliga medel å extra stat och tilläggsstat.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anför i sin skrivelse den 11 september 1922, att styrelsen, som nu vunnit mera stadgad erfarenhet rörande verkningarna av den taxa, som den 20 juni 1918 fastställts på arvodet för distriktstjänstemännens förrättningar, ävensom angående kostnaden

för den tillsyn, som jämlikt lagen om flottning i allmän flottled den 19 juni 1919 numera åligger distriktstjänstemännen, ansåge sig kunna hysa den förhoppningen, att den årliga kostnaden till expenser för allmänna arbeten icke skulle överstiga 100,000 kronor. Styrelsen hemställer sålunda, att för budgetåret 1923—1924 måtte anvisas *dels* ett ordinarie anslag av 45,000 kronor, *dels* ett extra anslag av 55,000 kronor.

Departementschefen har ansett det av styrelsen å extra stat äskade beloppet 55,000 kronor kunna nedsättas till 50,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till *expenser för allmänna arbeten* med 45,000 kronor.

*Förstärkning
av anslaget
till expenser
för allmänna
arbeten.*

10:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10) och under hänvisning till vad under nästföregående punkt anförts hemställer utskottet,

[10.]

att riksdagen må till *förstärkning av anslaget till expenser för allmänna arbeten* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 50,000 kronor.

Vägundersökningar.

11:o) Kungl. Maj:t har (punkt 11) föreslagit riksdagen att i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till vägundersökningar med 90,000 kronor.

[11.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 9—12 av åberopade statsrådsprotokollet.

Beträffande de anslag, som under senaste tiden utgått för ifrågasvarande ändamål, inhämtas av statsverkspropositionen följande:

Till bestridande av kostnaderna för vägundersökningar har riksdagen anvisat *dels* ett ordinarie reservationsanslag, vilket från och med år 1921 höjdes från förutvarande 45,000 kronor till 90,000 kronor, *dels ock* — enär det ordinarie anslaget, oaktat den vidtagna höjningen, visat sig otillräckligt — ett förstärkningsanslag å extra stat, vilket för vart och ett av åren 1921 och 1922 utgått med 90,000 kronor.

I samband med sina anslagsäskanden till 1922 års riksdag framhöll väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att till följd av den ökning av vägundersökningarna, som orsakats dels av den småningom skeende höjningen av väganlagen, dels ock därav, att ett stort antal vägarbeten igångsatts till minskande av arbetslösheten, de för år 1922 anvisade anslagen, tillhoppa 180,000 kronor, med säkerhet icke komme att täcka behovet. Med ledning av de av styrelsen utfärdade förordnandena an-

gående vägundersökningars verkställande kunde styrelsen nämligen beräkna, att för år 1922 komme att uppstå en brist av 70,000 kronor, vilken borde täckas av anslag å tilläggsstat. För hela år 1923 skulle för ändamålet erfordras ej mindre än 250,000 kronor, motsvarande för första halvåret 125,000 kronor.

Med hänsyn till önskvärdheten att undvika äskande av anslag å tilläggsstat för år 1922 begärdes i nästlidet års statsverksproposition ej något anslag å denna stat för vägundersökningar. Till kompensering i någon mån av den beräknade bristen beslöt Kungl. Maj:t däremot hemställa, att riksdagen måtte för första halvåret 1923 för ändamålet bevilja tillhoppa 150,000 kronor, d. v. s. 25,000 kronor mera än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett vara för denna tid behöfligt.

Ehuru riksdagens statsutskott förordat en än kraftigare beskärning av de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda anslagen än som sålunda av Kungl. Maj:t föreslagits, beslöt riksdagen emellertid att för första halvåret 1923 bevilja i det närmaste den summa, som för ändamålet äskats, eller 145,000 kronor, varav såsom ordinarie reservationsanslag 45,000 kronor och såsom extra förslagsanslag, högst, 100,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1923—1924 dels uppföra ett ordinarie reservationsanslag av 90,000 kronor, dels anvisa ett extra anslag av 200,000 kronor.

Departementschefen anför följande:

»Av den föregående redogörelsen framgår, att behovet av medel för vägundersökningar under den senare tiden kommit att avsevärt överstiga vad för ändamålet anvisats. Orsakerna härtill hava huvudsakligen varit att söka dels i de extraordinära vägarbeten, som igångsatts till avhjälpande av den svåra arbetslösheten, dels ock i de från alla trakter av landet med allt större styrka framförda kraven på förbättrade vägförbindelser i allmänhet. I betraktande härav och med hänsyn till olämpligheten av att längre än förhållandena oundgängligen påfordra innehålla ersättningen för i statens tjänst redan verkställda förrättningar och låta vederbörande förrättningsmän förskjuta de ofta avsevärda kostnaderna för desamma anser jag, att erforderliga medel nu böra ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande. Den av styrelsen i sådant hänseende gjorda beräkningen, som verkställts med ledning av dels anslagsbehovet under föregående tidsperioder, dels antalet och beskaffenheten av utav styrelsen hittills utfärdade förordnanden, dels slutligen från styrelsens distriktstjänstemän — d. v. s. vederbörande under-

sökningsförrättare — infortrade uppgifter, torde i stort sett angiva det verkliga behovet så riktigt som för närvarande är möjligt. Jag anser mig dock böra återupprepa vad jag vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga föregående år framhöll, nämligen att det måste vara av vikt att vägundersökningarna begränsas att avse sådana företag, som under närmaste tiden kunna komma till utförande. Detta är så mycket angelägnare, som enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sammanhang med frågan om bidrag till anläggning eller förbättring av vägar m. m. lämnad uppgift för närvarande inneliggande upprättade förslag till vägbyggnader för en beräknad kostnad av icke mindre än 42,000,000 kronor, och det med de begränsade anslag, som under närmaste år lära komma att stå till buds för vägbyggnadsändamål, torde dröja en lång följd av år, innan dessa planer kunna bli tillgodogjorda för byggande. Då därtill kommer, att arbetsplaner, som upprättats flera år före arbetenas utförande, ofta påkalla revidering, är det nödvändigt, att tills vidare största återhållsamhet iakttages ifråga om statens medverkan till upprättande av arbetsplaner för nya vägföretag. Systemet med kostnadernas förskotterande, vare sig detta sker av tjänstemännen eller av väghållningsdistrikten eller andra intressenter, torde så långt ske kan böra avvecklas. Då emellertid nu äskade medel huvudsakligen endast avse att täcka kostnaderna för dels redan upprättade planer och dels sådana, å vilkas utförande förordnande lämnats, anser jag mig kunna föreslå endast en obetydlig nedsättning av det äskade beloppet eller med förslagsvis 20,000 kronor till sammanlagt 270,000 kronor. Därest detta belopp anvisas, torde anspråken på beviljande av vägundersökningsmedel komma att för den närmaste framtiden i väsentlig grad nedgå.

Av de erforderliga medlen, 270,000 kronor, torde 90,000 kronor eller samma belopp som för år 1922 böra begäras såsom ordinarie reservationsanslag och återstoden, 180,000 kronor, äskas såsom extra anslag.»

*Utskottets
yttrande.*

Under hänvisning till vad departementschefen sålunda anför, får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag att för ifrågavarande ändamål anvisas dels ett ordinarie anslag av 90,000 kronor, dels ock ett extra anslag av 180,000 kronor. Beträffande sistnämnda anslag vill utskottet emellertid uttala sin förväntan att, på sätt jämväl av departementschefen ställts i utsikt, kraven på ytterligare medel för ändamålet må kunna högst väsentligt begränsas.

Utskottet får alltså under denna punkt hemställa,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till *vägundersökningar* med 90,000 kronor.

12:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och under återopande av vad som anförts under nästföregående punkt, hemställer utskottet, *Förstärkning av anslaget till vägundersökningar.*

att riksdagen må till *förstärkning av anslaget till vägundersökningar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 180,000 kronor. [12.]

13:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) och under hänvisning till den av departementschefen i ämnet lämnade utredningen (sid. 12—14) får utskottet hemställa, *Vägar- och kommunikationer.*

att riksdagen må — med uteslutande ur riksstaten av *dels* det ordinarie förslagsanslaget till jordförluster genom kanal- och väganläggningar, *dels* det ordinarie förslagsanslaget till Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet, *dels ock* det ordinarie förslagsanslaget, högst, till färjor och färjkarlar — i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till *vägar och kommunikationer* med 20,000 kronor. [13.]

14:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) hemställer utskottet, *Undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m.*

att riksdagen må till *undersökning av mindre hamnar och farleder* ävensom till upprättande av planer till anläggning eller ombyggnad av broar, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag, för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor. [14.]

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 800,000 kronor. *Understödjande av brobyggnader m. m.*

[15.]

I sammanhang med förevarande punkt har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *A. Paulsen* väckt motion, nr 4, däri hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville, efter verkställd utredning, för riksdagen framlägga förslag om iståndsättande av Käseberga hamn.

Till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder har riksdagen

sedan en lång följd av år anvisat anslag, som tid efter annan ökats. För år 1922 beviljades för ändamålet 1,100,000 kronor och för första halvåret 1923 hälften av detta belopp eller 550,000 kronor.

Liksom i sina anslagsäskanden till föregående års riksdag påvisar nu väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att kravet på statsbidrag till med anslaget avsedda ändamål alltjämt ökats. Hos styrelsen hade vid 1922 års ingång legat inne ansökningar om statsbidrag till arbeten av ifrågavarande slag, vilkas utförande beräknades draga en kostnad av över 8,400,000 kronor, motsvarande ett anslagsbehov av mer än 5,600,000 kronor. Dels av hänsyn till den rådande arbetslösheten och dels i betraktande av att vissa broar varit i behov av omedelbar ombyggnad, hade styrelsen ifråga om ej mindre än 17 företag, enligt beräkning dragande en kostnad av 2,118,000 kronor, ansett sig böra medgiva, att arbetena finge omedelbart påbörjas, ehuru statsbidrag till företagen ännu ej beviljats. På grund av anslagens otillräcklighet hade ifråga om större företag endast en mindre del av det beviljade statsbidraget kunnat utbetalas vid arbetets påbörjande. Då särskilt broföretagen, ehuru dragande avsevärda kostnader, ofta toge allenast kort tid i anspråk, hade flera företag, för vilka statsbidraget endast delvis utbetalats, redan färdigställt. För att de väghållningsdistrikt, som sålunda nödgats förskottera i utsikt ställda statsbidrag, icke skulle behöva alltför lång tid vänta på ersättning för sina utlägg och på det att icke även beträffande andra företag, som sedan länge väntat på att få komma till utförande, det skulle bliva nödvändigt att tillgripa antydna nödfallsåtgärder, vore det enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens åsikt synnerligen önskvärt, att det årliga anslaget för ändamålet höjdes till 1,600,000 kronor.

Departementschefen anför följande:

»Ehuru även för mig en höjning av ifrågavarande anslag framstår såsom ett önskemål, anser jag en sådan icke kunna under nuvarande förhållanden förordas. Av statsfinansiella skäl torde det fastmera bliva nödvändigt att beträffande detta anslag nu vidtaga en nedsättning till förslagsvis 800,000 kronor.

Styrelsens åtgärd att beträffande såväl detta som vissa i det följande omnämnda anslag till vägbyggnader meddela tillstånd till påbörjandet av respektive arbeten, oaktat statsbidrag till dessa kunde påräknas först från senare års anslag, har huvudsakligen betingats av hänsyn till den rådande arbetslösheten. En fortsatt tillämpning av ett sådant förfarande bör emellertid enligt min mening för framtiden så långt ske kan undvikas, då detsamma är ägnat att kunna i viss mån binda statsmakternas handlingsfrihet vid bestämmande av anslagens framtida belopp. I de fall, där uppskov med ett arbetes utförande ej är möjligt,

torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva arbetets igångsättande mot ersättning först från ett kommande års anslag.»

Under hänvisning till vad departementschefen i ärendet anfört får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

*Utskottets
yttrande.*

Beträffande den i ämnet väckta motionen om iståndsättande av Kåseberga hamn vill utskottet endast anföra, att ifrågavarande hamnföretag icke, såvitt utskottet kunnat finna, torde intaga någon särställning i förhållande till ett stort antal andra liknande företag, som äro i behov av statsunderstöd, samt att det emellertid torde stå vederbörande intressenter öppet att i vanlig ordning göra framställning om statsbidrag från ovannämnda anslag ävensom i sammanhang därmed erhålla undersökt, huruvida något dylikt bidrag bör ifrågakomma.

Utskottet hemställer alltså,

a) att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, må till *understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 800,000 kronor,

b) att herr Paulsens i ämnet väckta motion icke må av riksdagen bifallas.

16:o) Kungl. Maj:t har (punkt 16) föreslagit riksdagen att för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,600,000 kronor.

*Bidrag till
anläggning
av vägar
m. m.*

[16.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 17—19 i statsrådsprotokollet.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen motionsvis gjorda framställningar, nämligen

dels tre motioner, väckta inom första kammaren av herrar *Isak Svensson*, (nr 13), *A. O. Frändén* m. fl. (nr 24) och *A. von Sneidern* (nr 25) dels ock en inom andra kammaren av herr *C. J. Öberg* m. fl. väckt motion (nr 36).

I samtliga dessa motioner har hemställts att för budgetåret 1923—1924 för ifrågavarande ändamål måtte anvisas ett extra reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Såsom bidrag till anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar har riksdagen an-

visat för vardera av åren 1921 och 1922 5,000,000 kronor och för första hälften av innevarande år 2,500,000 kronor.

I sin skrivelse den 11 september 1922 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjort framställning om anslag för ifrågavarande ändamål att äskas av 1923 års riksdag. Styrelsen yttrar i huvudsak följande:

Förhållandet mellan tillgängliga och erforderliga anslag under de senaste sju åren framginge av nedanstående

Sammanställning.

Vid ingången av år	Inneliggande förslag.	Beräknad kostnad.	Erforderligt anslag.	Tillgängligt anslag.	Brist i anslag.
	Antal.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1916	374	22,404,000	14,936,000	2,500,000	12,434,000
1917	378	23,059,000	15,373,000	2,500,000	12,873,000
1918	419	24,597,000	16,398,000	3,500,000	12,898,000
1919	436	26,562,000	17,708,000	4,500,000	13,208,000
1920	533	28,612,000	19,075,000	3,500,000	15,575,000
1921	549	32,945,000	21,963,000	5,000,000	16,963,000
1922	541	35,725,000	23,817,000	5,000,000	18,817,000
1923	—	—	—	2,500,000	—

Den i tabellen upptagna beräknade kostnaden måste avsevärt höjas vid den omräkning av äldre förslag, som skedde i samband med anslagens fördelning. Sänkning av den beräknade kostnaden komme visserligen att göras beträffande de förslag, som uppgjorts under åren 1918—1921, men på grund av den långa tidrymd, vägföretagen i allmänhet finge vila i avvaktan på statsanslag, vore det stora flertalet av de arbetsplaner, som 1923—1924 beräknades komma till utförande, uppgjort före prisstegringen. Verkliga kostnaden för samtliga med ansökningar om statsbidrag ineliggande vägförslag kunde därför med nuvarande pris å arbete och material uppskattas till 42,000,000 kronor.

Under senare år hade statens arbetslöshetskommission utfört vägbyggnader för betydliga belopp, och man skulle kunna tro att behovet av statsbidrag till sådana företag härigenom skulle hava avsevärt minskats. Så vore emellertid icke fallet. Kommissionen hade måst välja sina arbeten i närheten av städer och större industrisamhällen, där arbetslösheten varit störst och hade icke i någon större utsträckning kunnat förlägga sin verksamhet till de på vägar vanlottade bygderna. Den år från år tilltagande automobiltrafiken hade därjämte väckt ett allt större intresse för vägfrågor i alla delar av landet. Då det dessutom allt tydligare framträtt, vilket verksamt medel för arbetslöshetens bekämpande de av vägstyrelserna med statsbidrag igångsatta vägbyggnaderna utgjort, hade i stället ett ökat krav på statsbidrag uppstått. Under år 1921 hade sålunda till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inkommit icke mindre än 100 ansökningar om statsbidrag till vägföretag, motsvarande en sammanlagd kostnad av 8,642,000 kronor.

Vid infordrande av förslag från länsstyrelserna angående den ordning, i vilken vägföretagen inom vederbörande län borde komma i åtnjutande av stats-

bidrag, hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i likhet med föregående år anhållit, att särskild hänsyn måtte tagas till önskvärldheten att minska arbetslösheten å de orter inom länet, där bristen på arbete vore störst. Fördelningen av 1922 års vägbyggnadsmedel hade, såsom anbefallts, verkställts i samråd mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och arbetslöshetskommissionen på sådant sätt, att de län, där arbetslösheten varit synnerligen betydande, erhållit större tilldelning än som eljest skulle blivit fallet. Även vid fördelningen av 1923 års vägbyggnadsmedel komme väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att i enahanda syfte samarbeta med kommissionen.

Från väghållningsdistrikt i 23 av rikets 24 län hade med anledning av rådande arbetslöshet inkommit ansökningar om rätt att utan avvaktande av statsbidrags beviljande påbörja en del såsom nödhjulsarbeten lämpliga vägbyggnadsföretag. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som redan föregående år ansett sig icke under rådande förhållanden kunna avslå dylika framställningar, hade på respektive länsstyrelsers tillstyrkan intill den 1 augusti 1922 beviljat dylik rätt till påbörjande åt inalles 121 vägföretag, för vilka den sammanlagda byggnadskostnaden uppginge till cirka 8,810,000 kronor. På det att medlen måtte komma de arbetslösa till godo i största möjliga utsträckning och i lämpligaste form, hade styrelsen infört en särskild bestämmelse därom, att vägföretagen icke finge utlämnas till viss person på generalentreprenad, utan skulle utföras av vägstyrelserna direkt genom bortlämnande av mindre delar av arbetet till arbetsbehövande på ackord. Det syntes väg- och vattenbyggnadsstyrelsen högeligen önskvärt, att ifrågavarande väghållningsdistrikt, som med styrelsens tillstånd igångsatt vägarbeten för arbetslöshetens bekämpande, icke alltför länge nödgades vänta på ersättning i form av statsbidrag för sina utlägg. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som hoppades, att den nedgång i antalet arbetslösa, som inträtt med sommaren och hösten 1922, skulle under år 1923 ytterligare fortsätta, ville framhålla lämpligheten av att, då statens arbetslöshetskommissions båda organ, södra Sveriges statsarbeten och Norrlands statsarbeten avvecklades, det ordinarie vägbyggnadsväsendet stode så starkt rustat med statsbidrag, att detsamma utan allt för svåra avbrott måtte kunna återföra arbetet i sina rätta former och bringa till fullbordande de som nödhjulsarbeten påbörjade vägbyggnadsföretagen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen funne det av ovan anförda skäl önskvärt, att anslaget för budgetåret 1923—1924 ökades till 7,500,000 kronor.

För egen del har departementschefen anført följande:

»Av den ovan intagna tablån framgår, att hittills för ändamålet beviljade medel icke på långt när förmått täcka det år från år växande behovet. Trots mängden av med arbetslöshetsmedel igångsatta vägföretag hava, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller, anspråken på bidrag från nu ifrågavarande anslag icke visat någon tendens till minskning, utan snarare tvärtom. Det vore därför synnerligen önskvärt, om anslaget åtminstone kunde bibehållas vid sitt nuvarande belopp. På grund av den svåra statsekonomiska situationen torde emellertid en tillfällig nedsättning av detsamma bliva oundviklig. Jag föreslår därför, att för budgetåret 1923—1924 för ändamålet upptages allenast ett belopp av 3,600,000 kronor — — —.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet får tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

I anledning av de i ämnet väckta motionerna, vilka samtliga avse höjningar av anslaget, får utskottet erinra om de höjningar i årsanslagen för ifrågavarande ändamål, som företagits under de senare åren. Anslaget, som under år 1914 var uppfört med 1,750,000 kronor, uppgick under åren 1917 och 1918 till 2,500,000 kronor och har sedermera höjts, senast vid 1920 års riksdag, till 5,000,000 kronor, med vilket belopp anslaget fanns uppfört å 1921 och 1922 års riksstater.

Såsom härav framgår, hava de sålunda företagna betydande förhöjningarna av anslaget infallit under högkonjunkturen. Den rådande statsfinansiella situationen synes emellertid nu påkalla en nedsättning av anslaget. Med hänsyn till inträffade prisfall torde densamma bliva mindre kännbar.

I sin i ämnet väckta motion har herr von Sneidern erinrat att vid senaste fördelningar av de anslagsbelopp, som stått till Kungl. Maj:ts förfogande, vissa län på grund av där rådande arbetslöshet procentuellt erhållit större bidrag från anslaget än som i förhållande till inom landet i övrigt befintliga, i avvaktan på statsbidrag vilande vägföretag bort ifrågakomma, samt att härigenom vägväsendet inom andra län blivit orättvist eftersatt. Utskottet vill givetvis icke förneka att ifrågavarande förfaringssätt innebär ett missgynnande av vissa län till fördel för de övriga. Emellertid torde man under nuvarande tidsläge ur allmän samhällelig synpunkt icke kunna undgå att vid fördelningen av ifrågavarande anslag taga hänsyn till rådande svåra förhållanden inom en viss landsända, även om härigenom skulle uppstå ett tillfälligt eftersättande av arbetet å vägväsendets utveckling inom andra delar av landet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å de av herrar Isak Svensson, Frändén m. fl., von Sneidern och Öberg m. fl. i ämnet väckta motionerna, i vad desamma skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må för *anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,600,000 kronor.

Anläggning
av enklare
vägar.

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att för anläggning av enklare vägar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 825,000 kronor.

[17.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 19—21 av statsrådsprotokollet.

I en inom andra kammaren väckt motion (nr 90) har herr *F. Aarnseth* hemställt, att riksdagen måtte besluta, att det i sjätte huvudtiteln av Kungl. Maj:ts statsverksproposition till årets riksdag äskade anslaget för anläggning av enklare vägar må omfatta även Kopparbergs län.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionen.

Medan allmänna vägbyggnadsanslaget kommer till användning huvudsakligen endast för landsvägar eller vägar, som hava större betydelse för den allmänna samfärdseln, har anslaget till enklare vägar tillkommit för att nödortfigt tillgodose behovet av kommunikationer inom befolkningsfattiga trakter av riket, i främsta rummet de fyra nordligaste länen. Detta anslag avser att möjliggöra anläggandet av vägar, som visserligen icke uppfylla de fordringar, vilka ställas på landsväg i fråga om bredd, lutningsförhållanden, bärighet o. s. v., men som dock äro körbara alla tider på året, således även vår och höst.

Enligt en den 21 oktober 1921 i ämnet utfärdad kungörelse, nr 656, tillkommer det väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att, efter prövning och fastställelse av plan för väganläggningen, bevilja bidrag till densamma med högst $\frac{2}{3}$ av beräknat kostnadsbelopp. I undantagsfall kan, efter prövning av Kungl. Maj:t, högre anslag utgå. Ärenden, som avse bidrag till väganläggningar inom andra län än de fyra nordligaste, höra alltid under Kungl. Maj:ts prövning.

För vart och ett av åren 1919—1921 har riksdagen anvisat ett anslag av 750,000 kronor för anläggning av enklare vägar i rikets fyra nordligaste län. 1921 års riksdag höjde motsvarande anslag för år 1922 till 1,500,000 kronor och utsträckte samtidigt detsamma till att avse anläggning av enklare vägar i hela landet. Av sistnämnda belopp erhöilo Norrbottens och Västerbottens län 450,000 kronor samt Jämtlands och Västernorrlands län 200,000 kronor vardera, medan återstoden, 200,000 kronor, fördelades på rikets övriga län. För tiden 1 januari—30 juni 1923 företogs på Kungl. Maj:ts hemställan en tillfällig nedsättning av anslaget till 600,000 kronor. Härvid avsågs, att anslaget huvudsakligen skulle komma de nordligaste länen tillgodo, och har detsamma fördelats sålunda, att Norrbottens län erhållit 200,000 kronor, Västerbottens län 275,000 kronor och Jämtlands län 125,000 kronor.

I det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för budgetåret 1923—1924 äskade beloppet, 1,650,000 kronor, har departementschefen ansett

sig böra föreslå en nedsättning till 825,000 kronor. Därvid har departementschefen anfört följande:

»Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatta höjningen av anslaget anser jag mig under nuvarande förhållanden icke kunna tillstyrka, utan finner mig fastmera nödsakad jämväl beträffande budgetåret 1923—1924 föreslå en avsevärd inskränkning av anslaget, nämligen till 825,000 kronor. Från anslaget ifråga, vilket med 75,000 kronor skulle överstiga vad för vart och ett av åren 1919—1921 anvisats för enklare vägar i rikets fyra nordligaste län, torde i främsta rummet böra tillgodoses dessa läns behov av bidrag till vägar av angiven art.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet för tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Beträffande den i ämnet väckta motionen vill utskottet erinra att då rätten till bidrag från anslaget till enklare vägar vid 1921 år riksdag utsträcktes att omfatta hela landet, detta närmast skedde med tanke på vissa delar av Kopparbergs län. Det lärers alltså kunna förväntas att även om anslaget alltjämt i första hand är avsett för de fyra nordligaste länen, Kopparbergs län dock skall kunna påräkna att komma i åtnjutande av bidrag från anslaget.

Utskottet får alltså hemställa,

a) att riksdagen må för anläggning av *enklare vägar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 825,000 kronor,

b) att herr Aarnseths i ämnet väckta motion må anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört.

Enklare väg
Parkajoki—
Muonionalusta.

[18.]

18:o) Kungl. Maj:t har (punkt 18) föreslagit riksdagen att för anläggning av enklare väg mellan Parkajoki och Muonionalusta i Norrbottens län för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 20 och 21 av statsrådsprotokollet.

På sätt en utav utskottet från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen införskaffad utredning utvisar, ingår uti ifrågavarande vägföretag, förutom ovannämnda 47 km långa vägsträcka Parkajoki—Muonionalusta, jämväl den söder därom belägna sträckan Ahlanen Kihlangijoki—Parkajoki med en längd av 20 km. Till hela detta vägföretag om 67 km. har hittills anvisats sammanlagt 642,700 kronor. Härav har till-

hopa 192,700 kronor utgått från 1918—1920 års anslag till enklare vägar. Återstående belopp, 450,000 kronor, anvisades av 1921 och 1922 års riksdagar i form av särskilda anslag. Det ytterligare erforderliga beloppet har beräknats till 167,300 kronor, varav ett belopp av 75,000 kronor ansetts erforderligt å riksstaten för budgetåret 1923—1924.

Den sydligaste sträckan Ahlanen Kihlangijoki—Parkajoki är numera färdigställd. Kostnaderna härför hava uppgått till 280,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för anläggning av enklare väg mellan Parkajoki och Muonionalusta i Norrbottens län för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag 75,000 kronor.

19:0) Kungl. Maj:t har (punkt 19) föreslagit riksdagen att för anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 400,000 kronor.

Anläggning
av ödebygdsvägar i Norrbottens m. fl.
län.

[19.]

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 90, av herr *O. Bergqvist* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 109, av herr *N. E. Nilsson* i Antnäs m. fl. har hemställts, att riksdagen ville för anläggande av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor, därav 30,000 kronor till Norrbottens län, och samtidigt minska det av Kungl. Maj:t äskade anslaget för anläggning av ödebygdsvägar i de fyra nordligaste länen med 15,000 kronor till 385,000 kronor.

I fråga om de skäl motionärerna anført till stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionerna.

Med ödebygdsväg förstås väg, som till avsevärd längd sträcker sig över fjäll, genom skogar eller genom glest befolkade trakter och som, ehuru vägen icke prövats vara för allmänna samfärdseln nyttig och nödig — en nödvändig förutsättning för att väganläggning enligt väglagen skall kunna ifrågakomma — likväl finnes vara till gagn för det allmänna såsom ägnad att främja landets uppodlande och bebyggande. (Lag om ödebygdsvägar den 13 juni 1919, nr 287.)

Ödebygdsväg är avsedd att anläggas på enklaste sätt men dock så, att den är körbar under den tid av året då marken är bar.

Enligt kungörelse i ämnet den 6 februari 1920, nr 32, prövas ansökan om bidrags erhållande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som kan bevilja statsunderstöd upptill 0.9 av den beräknade anläggningskostnaden, oavsett kostnaden för mark och vissa materialier såsom jord, sten och virke m. m., vilka materialier skola kostnadsfritt tillhandahållas av intressenterna.

Arbetet utföres genom statens försorg och handhaves av en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utsedd arbetsledare. Sålunda anlagd väg får underhållas med anlåtande av statsanslag »intill dess vägbanan erhållit erforderlig stadga», då underhållsskyldigheten övergår på vederbörande väghållningsdistrikt.

Riksdagen har för anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län anvisat för vart och ett av åren 1919—1922 400,000 kronor och för första halvåret 1923 hälften av detta belopp eller 200,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelar nu, att inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län tillhopa tio ödebygdsvägar med en sammanlagd längd av 289 kilometer vore under utförande. Till fullbordande av dessa företag beräknades utöver redan beviljade medel åtgå 840,000 kronor, varav för arbetenas nöjaktiga bedrivande under budgetåret 1923—1924 erfordrades minst 300,000 kronor. Till påbörjande av nya olika företag borde dessutom för samma tid anslås 400,000 kronor. Styrelsen hemställer därför om anvisande av tillhopa 700,000 kronor för ändamålet.

Departementschefen anför följande:

»Med hänsyn till den betydelse, som ödebygdsvägarna hava för kommunikationsväsendet i det på förbindelseleder fattiga övre Norrland, anser jag det vara av vikt, såväl att de redan påbörjade vägföretagen utan allt för långt dröjsmål bringas till fullbordan som ock att möjlighet beredes väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att igångsätta ytterligare några sådana företag. Enligt vad jag inhämtat, äro för närvarande tolv ödebygdsvägar under utförande. Hos styrelsen finnas därjämte slutprövade förslag till åtskilliga dylika vägföretag, å vilka styrelsen har för avsikt att så snart förhållandena det medgiva påbörja arbetena.

Jag finner mig likväl av statsfinansiella skäl icke kunna tillstyrka, att för budgetåret 1923—1924 för ändamålet äskas mer än 400,000 kronor, — — — —.»

*Utskottets
yttrande.*

I de i ämnet väckta motionerna har yrkats, att ett belopp av 15,000 kronor måtte överflyttas från nu ifrågavarande anslag för ödebygds-

vägar till anslaget för utfartsvägar samt att av det belopp av 65,000 kronor, som på detta sätt komme att anvisas för sistnämnda ändamål, 30,000 kronor måtte reserveras för Norrbottens län. Även om utskottet behjärtar de önskemål beträffande befrämjandet av vägväsendet i Norrbottens län, som sålunda kommit till uttryck i motionerna, har utskottet, i brist på närmare utredning om den lämpligaste fördelningen av ifrågasvarande anslagsbelopp å olika län och olika vägtyper, icke ansett sig böra frångå Kungl. Maj:ts förslag, i synnerhet som anslaget till ödebygdsvägar i och för sig icke synes alltför högt tilltaget. Med tillstyrkande av sistnämnda förslag får utskottet under nu ifrågasvarande punkt hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Bergqvists m. fl. och herr Nilssons i Antnäs m. fl. ovanberörda motioner, i vad desamma avse anslag för anläggning av *ödebygdsvägar* och i sådant hänseende skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, för anläggning av sådana vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 400,000 kronor.

20:o) Kungl. Maj:t har (punkt 20) föreslagit riksdagen att för anläggning av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

*Anläggning av
utfartsvägar i
Norrbottens
m. fl. län.*

[20.]

På sätt under näst föregående punkt finnes närmare angivet, har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 90, av herr *O. Bergqvist m. fl.* och den andra inom andra kammaren, nr 109, av *N. E. Nilsson m. fl.* hemställts, att riksdagen ville för anläggande av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor, därav 30,000 kronor till Norrbottens län, och samtidigt minska det av Kungl. Maj:t äskade anslaget för anläggning av ödebygdsvägar i de fyra nordligaste länen med 15,000 kronor till 385,000 kronor.

Bidraget till anläggande av utfartsvägar är avsett att åstadkomma körbara förbindelser till avlägset belägna byar eller större gårdar i kust- och skogslanden i de fyra nordligaste länen.

I motsats till de i väglagen omtalade »allmänna vägarna», dit även ovannämnda »enklare vägar» äro att hänföra, samt ödebygdsvägarna, vilka genom 1919 års lag om ödebygdsvägar i vissa hänseenden blivit

jämställda med allmänna vägar, anses nu ifrågavarande utfartsvägar ur samfärdselsynpunkt icke vara av sådan beskaffenhet att kommunala bidrag till deras anläggande eller underhåll *tvångsvis* kunna av vederbörande kommuner uttagas.

Enligt kungörelse i ämnet den 11 oktober 1918 nr 886 åligger det vederbörande länsstyrelse att handlägga frågor om bidrag för anläggning av utfartsvägar. Förutsättning för att över huvud några bidrag få beviljas från ifrågavarande anslag, som av Kungl. Maj:t fördelas på de olika ifrågakommande länsstyrelserna, är att vederbörande landsting anvisat medel, uppgående till minst 15 % av det belopp, som sålunda blivit länet tilldelat av statsmedel.

Statsbidrag bör i regel utgå med högst $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ av den beräknade kostnaden för anläggningen.

Kontrakt ingås mellan länsstyrelsen och intressenterna i anläggningen. Detta kontrakt skall bland annat innefatta skyldighet för intressenterna att framdeles underhålla vägen.

Riksdagen har för anläggning av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län anvisat för vart och ett av åren 1919—1922 100,000 kronor och för första halvåret 1923 motsvarande belopp eller 50,000 kronor.

Anslagsbehovet för budgetåret 1923—1924 uppgår, enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelar, till samma belopp som föregående år. Styrelsen hemställer fördenskull om anvisande å riksstaten för sagda tid av ett anslag för ändamålet av 100,000 kronor. Sistnämnda belopp har departementschefen ansett böra nedsättas till 50,000 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Bergqvists m. fl. och herr Nilssons i Antnäs m. fl. ovanberörda motioner, i vad desamma avse anslag för utfartsvägar och i sådant hänseende skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag för anläggning av *utfartsvägar* i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

21:o) Kungl. Maj:t har (punkt 21) föreslagit riksdagen att av det för beredande av tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads- m. fl. företag beviljade anslaget å 5,000,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 500,000 kronor.

*Tilläggs-
bidrag till
vissa väg-
anläggnings-
m. fl. företag.*
[21.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 22 och 23 av statsrådsprotokollet.

För beredande av tilläggsbidrag, enligt i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 7 maj 1918 angivna grunder, till vissa företag, för vilka medel anvisats från anslagen till anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar, till understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder ävensom till anläggning av enklare vägar i de nordligaste länen, har 1918 års lagtima riksdag beviljat 5,000,000 kronor, av vilket belopp sammanlagt 4,500,000 kronor anvisats att utgå under åren 1918, 1919, 1921 och 1922 samt första halvåret 1923.

Enligt kungörelse i ämnet den 11 oktober 1918, nr 887, tillkommer det väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att bevilja tilläggsbidrag.

Tilläggsbidraget avser att möjliggöra gottgörelse för uppkommen kostnadsökning å företag, till vilka statsanslag tidigare beviljats. Den uppkomna kostnadsökningen, i vad den uppgår till 10 %, hava intressenterna själva att bära. För återstoden kan, efter styrelsens närmare beprövande, täckning av statsmedel erhållas i samma förhållande, varmed statsbidrag tidigare utgått.

I sin skrivelse den 11 september 1922 meddelar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att det för år 1922 anvisade anslaget helt förbrukats. Styrelsen hade på grund av berörda uttalande till statsrådsprotokollet nödgats under år 1922 inskränka framställda krav på delaktighet av anslaget till högst 50 % av det belopp, som de sökande enligt gällande författning i ämnet ägde högst åtnjuta i bidrag. Sammanlagda summan av de avprutningar, som styrelsen sålunda verkställt, uppginge till 824,500 kronor. Ehuru styrelsen hyste ringa förhoppning om att med det belopp om 1,000,000 kronor, som återstode odisponerat av de av 1918 års riksdag beviljade medlen, kunna ens i samma mån som under år 1922 tillgodose berättigade anspråk på ersättning från anslaget, ansåge sig styrelsen likväl icke böra för budgetåret 1923—1924 göra framställning om anvisande av mera än vad som av det ursprungligen beviljade beloppet återstode eller 500,000 kronor. Styrelsen påpekar

emellertid, att för tillgodoseende i full mån av författningsevenliga anspråk på ersättning från anslaget skulle härutöver erfordras en summa av minst 1,000,000 kronor.

Då det under nuvarande förhållanden, anför departementschefen, icke lär kunna ifrågasättas att till förevarande ändamål begära medel utöver det av 1918 års riksdag beviljade beloppet om 5,000,000 kronor, torde för budgetåret 1923—1924 av riksdagen böra äskas allenast den av nämnda summa hittills icke anvisade delen eller 500,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må av det för beredande av *tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads-m. fl. företag* beviljade anslaget å 5,000,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 500,000 kronor.

Väganläggning Tärna kyrkoby—Slussfors.

[22.]

22:o) Kungl. Maj:t har (punkt 22) föreslagit riksdagen att för anläggning av väg mellan Tärna kyrkoby och Slussfors för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

Av en av utskottet från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i ärendet införskaffad promemoria inhämtas följande:

För iståndsättande av ödebygdsvägen Tärna kyrkoby och Stensele sockengräns samt för anläggning av vanlig väg mellan förstnämnda ort och Slussfors har riksdagen anvisat

för år 1920	100,000 kronor
» » 1921	200,000 »
» » 1922	300,000 »
» » 1923 (första halvåret)	150,000 »

Summa 750,000 kronor

Till vägbyggnaden anslagna medel beräknas vara till fullo förbrukade vid anslagstidens utgång den 1 juli 1923.

Till och med 1922 års slut har arbetet bedrivits i följande omfattning: vägsträckan mellan Yttervik vid km. 22 och Forsmark vid km. 49 från Tärna räknat är i huvudsak färdigterrasserad och är vägbanan hårdgjord med grus på en längd av c:a 10 km. Nämnda vägdel kan väntas vara fullt färdig innevarande år.

I Slussfors äro kaj och magasin och dit ledande väg i huvudsak färdigbyggda. Av arbetet med bron över Kirgisån vid Slussfors är utfört c:a 60 %. Vägsträckan mellan Forsmarks by och Slussfors är påbörjad.

Förutom vägdelen mellan Yttervik och Forsmarks by har avsetts att under budgetåret 1923—1924 i huvudsak färdigställa vägen mellan Forsmark vid km. 49,

och Slussfors vid km. 70,6 (väglängd 21,6 km.), ävensom vägsträckan mellan Forsbäck vid km. 14 och Yttervik vid km. 22 (väglängd 8 km.), under förutsättning, att därtill erforderliga medel ställas till förfogande.

Beträffande den återstående vägsträckan mellan Tärna och Forsbäcks by km. 14 (väglängd 14 km.) bör denna komma till utförande under åren 1924—1925. Den gamla ödebygdsvägen på denna sträcka är, i motsats till övriga delar av densamma, på grund av bättre grundförhållanden, underhåll och grusning, utan att större underhållskostnader behöva nedläggas, i stånd att ännu ett par år framåt kunna uppbära förefintlig trafik.

Vägen mellan Tärna och Forsbäcks by beräknas kosta omkring 300,000 kronor.

Till fullbordande av vägbyggnaden Tärna—Slussfors samt till bestridande av kostnaderna för underhållet intill tiden för densammans fullbordande torde, förutom redan beviljade anslag om 750,000 kronor, erfordras ytterligare omkring 850,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har meddelat, att för arbetenas ändamålsenliga bedrivande under budgetåret 1923—1924 skulle erfordras en summa av 380,000 kronor. Med detta anslag beräknades den nya vägen kunna färdigställas på den 57 km. långa sträckan mellan Forsbäcks by och Slussfors. Härigenom skulle trafiken kunna å denna sträcka överflyttas från den iståndsatta ödebygdsvägen och sålunda dennas avsevärda underhållskostnad inbesparas.

Utskottet får tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, som innebär att för ändamålet nu skulle beviljas ett anslag av 300,000 kronor eller det belopp, som, då anslagsfrågan första gången år 1920 förelades riksdagen, ansågs årligen böra disponeras för ifrågavarande vägföretag.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må för anläggning av *väg mellan Tärna kyrkoby och Slussfors* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

23:o) Kungl. Maj:t har (punkt 23) föreslagit riksdagen att av det såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för förbättring av Visby hamn beviljade anslaget å 750,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 62,500 kronor.

*Förbättring
av Visby
hamn.
[23.]*

Departementschefen anför följande:

»Av ifrågavarande av 1919 års riksdag beviljade anslag om 750,000 kronor återstår för närvarande oanvisat ett belopp av 312,500 kronor. För ernående av en fördelning av denna summa, som så mycket som

möjligt ansluter sig till den ursprungliga planen för statsbidragets utbetalande, och för att samtidigt i görligaste mån undvika belastning av riksstaten för budgetåret 1923—1924 torde det vara lämpligt att för denna tid för ändamålet äska allenast hälften av det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda anslaget eller sålunda 62,500 kronor.»

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må av det såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för *förbättring av Visby hamn* beviljade anslaget å 750,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 62,500 kronor.

Utförande av
vissa fiske-
hamnar.

[24.]

24:o) Kungl. Maj:t har (punkt 24) föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition i ämnet, som kan komma att till riksdagen avlätas, till bestridande av kostnaden för utförande av de till fiskehamnsgrupp I hörande hamnbyggnader i riksstaten för budgetåret 1923—1924 beräkna ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Understödjande av
mindre fiske-
hamnsbyggnader.

[25.]

25:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att till understödjande av andra mindre fiskehamnsbyggnader än de av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 27 i statsrådsprotokollet.

I en inom andra kammaren av herr *D. Poppius* m. fl. väckt motion (nr 53) har föreslagits, att riksdagen för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av kronor 300,000.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionen.

Till understödjande av andra mindre fiskehamnsbyggnader än de av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna har riksdagen anvisat för vart och ett av åren 1921 och 1922 300,000 kronor och för första halvåret 1923 100,000 kronor.

Då behovet av detta anslag kvarstår oförminskat, hemställer väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att för budgetåret 1923—1924 måtte för ändamålet anvisas ett belopp av 300,000 kronor.

Departementschefen anför följande:

»Av det för år 1922 för ifrågakvarande ändamål beviljade anslaget å 300,000 kronor hava hittills disponerats endast något mera än 100,000 kronor. Framställningar hava emellertid inkommit om ytterligare bidrag från fonden, varjämte medel erfordras för fullbordande av vissa mindre fiskehamnar, till vilkas påbörjande bidrag tidigare beviljats. Jag anser mig dock icke kunna förorda, att ifrågakvarande anslag för budgetåret 1923—1924 bestämmas till högre belopp än 50,000 kronor — — — —».

Utskottet, som med hänsyn till rådande statsfinansiella situation icke ansett sig kunna tillstyrka, att anslag för ifrågakvarande ändamål upptages med högre belopp än departementschefen föreslagit, får hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å den av herr Poppius m. fl. i ämnet väckta motionen, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts framställning, må till understödjande av andra *mindre fiskehamnsbyggnader* än de av fiskehamnkommissionen till utförande i första hand föreslagna för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

26:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till undersökningar och upprättande av arbetsplaner för sådana *fiskehamnar, som äro avsedda att erhålla statsbidrag från anslaget till understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader*, för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 7,500 kronor.

Undersökningar m. m. för vissa mindre fiskehamnsbyggnader.

[26.]

27:o) Kungl. Maj:t har (punkt 27) föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnader för större reparations- och muddringsarbeten å genom statens försorg tillkomna fiskehamnsanläggningar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

Reparation av större skador å statens fiskehamnsanläggningar.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 28 och 29 av åberopade statsrådsprotokollet.

[27.]

Rörande behovet av medel för ifrågavarande ändamål, vartill särskilt anslag icke tidigare varit anvisat, anför departementschefen följande:

»I samband med anvisande av medel till statens fiskehamnsbyggnadsverksamhet har förutsatts, att staten skulle bekosta sådana större reparations- och muddringsarbeten å genom dess försorg tillkomna fiskehamnsanläggningar, som kunna anses gå utöver det normala underhållsarbetet. I förevarande fall är det sålunda icke fråga om beviljande av medel till något nytt ändamål. Då det torde vara ur många synpunkter olämpligt, att till betäckande av kostnaderna för dylika mera omfattande arbeten användas de till fiskehamnarnas byggande anvisade medlen, anser jag mig böra förorda, att för ändamålet ett särskilt anslag uppföres i riksstaten. Någon tillförlitlig beräkning rörande anslagsbeloppets storlek låter sig näppeligen göra, då medelsbehovet ju kommer att bliva i främsta rummet beroende på rena naturhändelser. Emellertid synes det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade beloppet väl högt tilltaget, varför jag vill föreslå en nedsättning av detsamma till förslagsvis 30,000 kronor. Med hänsyn till sitt ändamål läser anslaget, i överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hemställan, böra givas karaktären av reservationsanslag; och torde i sammanhang med kommande års statsverksproposition redogörelse böra lämnas riksdagen för användningen av anslaget.»

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av *kostnader för större reparations- och muddringsarbeten å genom statens försorg tillkomna fiskehamnsanläggningar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

Vägunderhållet och skjutsväsendet.

28:o) Kungl. Maj:t har (punkt 28) föreslagit riksdagen att i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till vägunderhållet på landet med 3,200,000 kronor.

Bidrag till vägunderhållet på landet.

[28.]

Av den av departementschefen i ärendet lämnade utredningen inhämtas följande:

Det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till vägunderhållet på landet, vilket är avsett till gäldande av den enligt 60 § väglagen på

staten belöpande andel av kostnaden för detta ändamål, utgjorde från år 1895, då väglagen trädde i tillämpning, 600,000 kronor. Sedermera hava vid olika tillfällen förhöjningar vidtagits i anslagsbeloppet, vilka höjningar betingats dels av i ovanberörda paragraf av väglagen vidtagna ändringar, avseende ökning av statsbidraget, dels ock därav, att anslaget oavsett nämnda förhållande visat sig för lågt. Anslaget, som för vart och ett av åren 1919—1922 varit bestämt till 2,700,000 kronor, har för första halvåret 1923 med hänsyn därtill, att större delen av utbetalningarna verkställas i slutet av varje år, uppförts med 480,000 kronor.

Från anslaget hava utbetalts under år 1920 omkring 3,670,000 kronor och under år 1921 omkring 4,190,000 kronor. På grund härav synes en ökning av anslaget, sådant detsamma utgått under åren 1919—1922, erforderlig, vilken ökning dock med hänsyn till numera inträdda prissänkningar torde kunna begränsas till 500,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till vägunderhållet på landet* med 3,200,000 kronor.

29:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *bestridande av statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

Kostnad för vägdelningar.

[29.]

30:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt.

[30.]

31:o) Kungl. Maj:t har (punkt 31) föreslagit riksdagen att till understöd åt svenska vägföreningen för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 17,500 kronor.

Svenska vägföreningen.

[31.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 31—34 av åberopade statsrådsprotokollet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag vill utskottet tillstyrka att svenska vägföreningen, på sätt tidigare ägt rum, jämväl för budgetåret

Utskottets yttrande.

1923—1924 beviljas statsbidrag med belopp, som kan anses motsvara föreningens kostnader för väkurser och föredrag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *understöd åt svenska vägföreningen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 17,500 kronor.

Bidrag till skjutsentreprenader.

[32.]

32:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32) och under framhållande av önskvärdheten av att, på sätt departementschefen förutsett, det tages under övervägande, huruvida icke en minskad belastning av ifrågavarande anslag kan åstadkommas genom indragning av vissa skjutsanstalter, hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till skjutsentreprenader* med 500,000 kronor.

Registrering av automobiler.

[33.]

33:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33) hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av *utgifter för registrering av automobiler* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 20,800 kronor, att i första hand utgå av inflytande registreringsavgifter för automobiler.

Byggnadsväsendet.

Byggnadsstyrelsen.

[34.]

34:o) Kungl. Maj:t har (punkt 34) föreslagit riksdagen att i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *byggnadsstyrelsen* med 238,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 36—38 av statsrådsprotokollet.

För år 1922 har det ordinarie förslagsanslaget till byggnadsstyrelsen i riksstaten upptagits med 238,000 kronor. Samma anslag är för tiden 1 januari—30 juni 1923 uppfört med hälften av nämnda belopp eller 119,000 kronor.

Utöver nu berörda anslag har riksdagen såsom förslagsanslag, högst, på extra stat anvisat för år 1922 till förstärkning av arbetskrafterna hos byggnadsstyrelsen ett belopp av 90,000 kronor samt för tiden 1 januari—30 juni 1923 för upprätthållande av byggnadsstyrelsens verksamhet ett belopp av 48,000 kronor.

Förenämnda å extra stat anvisade anslag är avsett till avlöning,

i den mån det ordinarie anslaget till byggnadsstyrelsen ej förslår, av extra tjänstemän och tillfälliga arbetsbiträden.

Beträffande en av byggnadsstyrelsen gjord framställning om förhöjning till 145,400 kronor av det till byggnadsstyrelsens verksamhet avsedda extra anslaget har departementschefen anfört följande:

»Vidkommande härefter det extra anslaget till byggnadsstyrelsen, så torde ej heller här någon ökning böra ske. Det synes nämligen knappast kunna ifrågakomma, att, medan så gott som alla övriga ämbetsverk få vidkännas avsevärda indragningar och lönenedsättningar i fråga om den extra personalen, byggnadsstyrelsen, vars extra personal ökats från 12 år 1918 till 35 år 1922, nu skulle erhålla ytterligare betydande utökningar av den extra personalen. Under föreliggande förhållanden synes man — på sätt den på förslag av chefen för finansdepartementet tillsatta nämnden för granskning av ämbetsverkens anslagsäskanden uttalat — icke kunna gå längre än att styrelsen får behålla sitt för första halvåret 1923 beviljade extra anslag, motsvarande för helt år 96,000 kronor. Jag förutsätter därvid, att kostnaderna för avlöningsförhöjningar åt sådana hos styrelsen anställda icke-ordinarie befattningshavare, för vilka Kungl. Maj:t fastställt lönegrad, skola enligt av chefen för finansdepartementet framlagt förslag bestridas från särskilt anslag.

Det torde emellertid icke kunna förnekas, att det för styrelsen måste vara förenat med vissa svårigheter att begränsa sitt anslagsbehov inom föreslagen ram. Och måhända blir det även här, liksom i vissa andra verk, nödvändigt att söka begränsa själva arbetsuppgifterna. Vad som i sådant avseende i främsta rummet synes kunna ifrågakomma är en, eventuellt provisorisk, inskränkning i vissa av de åligganden, som enligt kungörelsen med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet den 26 november 1920 tillkomma styrelsen. Av dessa åligganden torde en del vara av den art, att deras temporära undanskjutande icke behöver framkalla några större betänkligheter.

Därest det extra anslaget till byggnadsstyrelsens verksamhet sålunda begränsas till 96,000 kronor, lär det få ankomma på styrelsen att bedöma, huruvida något av de utav styrelsen framförda nya önskemålen är av den vikt, att det bör tillgodoses på bekostnad av något av de ändamål, för vilket det nuvarande extra anslaget användes.»

Beträffande det ordinarie anslaget av 238,000 kronor har utskottet intet att erinra. I fråga om det extra anslaget till styrelsens verksamhet, av Kungl. Maj:t föreslaget till 96,000 kronor, har utskottet ansett sig med hänsyn till den allmänna depressionen som ej blott manar till den yttersta sparsamhet å alla områden, utan jämväl på olika sätt torde

*Utskottets
yttrande.*

inverka på omfattningen av byggnadsstyrelsens arbete böra föreslå nedläggning till 75,000 kronor. Utskottet, som därom gör framställning under nästföljande punkt, får nu hemställa,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *byggnadsstyrelsen* med 238,000 kronor.

Byggnadsstyrelsens verksamhet.

[35.]

35:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) och under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *upprätthållande av byggnadsstyrelsens verksamhet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 75,000 kronor.

Mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader.

[36.]

36:o) I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36) och under erinran, hurusom ifrågavarande anslag endast avser att möjliggöra slutförandet av vissa tidigare igångsatta mättningsarbeten, hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget för utförande av *mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader* med 3,500 kronor.

Beredande av lokaler för vissa byggnadsstyrelsens byråer.

[37.]

37:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37) hemställer utskottet,

att riksdagen må för beredande av *lokaler för vissa byggnadsstyrelsens byråer* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 19,000 kronor.

Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

[38.]

38:o) Kungl. Maj:t har (punkt 38) föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnader för utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 40—43 av åberopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen anför följande:

»Enligt den av 1917 års riksdag fastslagna organisationen för byggnadsstyrelsen består verket av, förutom den ordinarie eller extra personalen med regelbunden tjänstgöring, ett antal vid verket fästade arkitekter utom stat. Dessa arkitekter, som i regel äro fritt praktiserande, äro huvudsakligen avsedda för sådana särskilda uppdrag, för vilka den nyssnämnda personalen icke beräknats, såsom exempelvis upprättande

av ritningsförslag till byggnadsföretag för statens räkning samt uppgörande av förslag till stadsplan å kronan tillhörigt område. Liknande uppdrag hava jämväl understundom lämnats till helt utom verket stående arkitekter. Enligt de riktlinjer, som av föredragande departementschefen vid framläggande av förslag till byggnadsstyrelsens stat för år 1918 förordades och som av riksdagen lämnades utan erinran, skulle en väsentlig del av gottgörelsen till ifrågavarande arkitekter utgå av medel utom ämbetsverkets stat. Sålunda skulle ersättning för bland annat uppgörande av ovan angivna ritnings- och stadsplaneförslag i allmänhet beredas av särskilda medel. Av byggnadsstyrelsens anslag borde däremot utgå gottgörelse för vissa närmare angivna gransknings- eller kontrolluppdrag m. m. Dessa riktlinjer hava allt sedermera följts; och hava på grund härav de anslag, som beviljats till byggnadsstyrelsen, icke beräknats till täckande av kostnader för utredningar hänförliga till den förra gruppen.

Såsom av byggnadsstyrelsens föreliggande framställning framgår, har styrelsen i ett flertal fall nödgats av tillgängliga medel förskjuta kostnaderna för utredningar av ifrågavarande slag. Sådant förskott måste sedermera balanseras, till dess detsamma kan avföras å anslag, som beviljas för det företag utredningen avsett, eller Kungl. Maj:t för förskottets täckande anvisar särskilda medel. Det må här erinras, att Kungl. Maj:t genom brev den 14 november 1879 i samband med fastställande av ny instruktion för dåvarande överintendentsämbetet bland annat medgivit, att då extra ordinarie arkitekter uppgjort ritningar till någon ifrågasatt större nybyggnad för kronans räkning, som sedermera ej komme till utförande, ämbetet ägde att hos Kungl. Maj:t göra framställning om särskild gottgörelse för berörda ritningar. Detta stadgande har, såsom byggnadsstyrelsen omnämnt, hittills tillämpats.

Det nu angivna förfaringssättet, vilket i åtskilliga fall medfört, att av byggnadsstyrelsen gjorda förskott i årtal kvarstått oersatta, måste anses stridande mot de principer, som av Kungl. Maj:t och riksdagen fastslagits i samband med det allmänna förskottsväsendets avskaffande. Det lämpligaste sättet att undanröja denna olägenhet torde vara att i huvudsaklig överensstämmelse med byggnadsstyrelsens förslag i riksstaten uppföra ett särskilt anslag för ändamålet. Detta anslag skulle sålunda avses för genom byggnadsstyrelsens försorg verkställda utredningar eller andra förberedande åtgärder, vilka enligt ovan angivna riktlinjer icke skola bestridas från styrelsens anslag och för vilka ej heller i annan ordning medel särskilt anvisats. De utredningar eller åtgärder, för vilka kostnaden alltså skulle komma att belasta anslaget,

torde emellertid icke böra igångsättas eller vidtagas innan Kungl. Maj:t i varje särskilt fall lämnat medgivande därtill, därvid det i regel torde vara lämpligt att närmare bestämma det belopp, som må för ändamålet tagas i anspråk. Därest byggnadsanslag beviljas till företag, för vilket förberedande åtgärder vidtagits med anlitande av det nu ifrågasatta anslaget, synes till sistnämnda anslag böra återföras vad därav för ändamålet utgivits.

Beträffande storleken av ifrågavarande anslag, vilket med hänsyn till ändamålet torde böra uppföras såsom reservationsanslag, så synes detsamma, i avvaktan på vidare erfarenhet, kunna begränsas till 25,000 kronor.»

Utskottets
yttrande.

Med hänsyn till den i ärendet lämnade utredningen har utskottet icke velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till bestridande av *kostnader för utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Läns-
arkitekter.
[39.]

39:o) Kungl. Maj:t har (punkt 39) föreslagit riksdagen att till avlöning av *länsarkitekter* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 44 och 45 av åberopade statsrådsprotokollet.

Till avlöning av länsarkitekter har riksdagen på extra stat såsom förslagsanslag, högst, anvisat för vart och ett av åren 1918—1922 ett belopp av 25,000 kronor samt för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett belopp av 12,500 kronor.

De fasta av statsmedel till länsarkitekterna utgående arvoden utgöra i Stockholms läns distrikt 4,000 kronor, i Kopparbergs, Västmanlands och Gävleborgs läns distrikt 2,000 kronor, i Norrbottens läns distrikt 1,500 kronor samt i Malmöhus och Kristianstads läns och Västerbottens och Västernorrlands läns distrikt 2,500 kronor.

Departementschefen har icke ansett sig kunna tillstyrka en av byggnadsstyrelsen gjord framställning om utökande av antalet länsarkitekter med tre nya befattningar utan föreslagit, att anslaget för budgetåret 1923—1924 måtte upptagas med 25,000 kronor eller samma belopp, som tidigare utgått.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till avlöning av *länsarkitekter* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 25,000 kronor.

40:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm* med 65,000 kronor.

*Lyshållning
m. fl. utgifter
för kronans
publika hus i
Stockholm.*

[40.]

41:o) Kungl. Maj:t har (punkt 41) föreslagit riksdagen att i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer med 450,000 kronor.

*Byggnader
och repara-
tioner.*

[41.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 46—48 av åberopade statsrådsprotokollet.

Det i riksstaten uppförda ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer, vilket under åren 1915—1921 utgått med 370,000 kronor, har för år 1922 höjts till 450,000 kronor. Denna förhöjning motsvarade huvudsakligen den årliga underhållskostnaden, beräknad efter 1914 års priser, av det flertal nya egendomar, som från och med sistnämnda år ställts under byggnadsstyrelsens vård. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har ifrågakvarande anslag upptagits med 225,000 kronor.

Till förstärkning av det ordinarie anslaget eller till täckande av motsedd brist i samma anslag har riksdagen på tilläggsstat för åren 1918—1922 ävensom för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisat särskilda medel. Dessa anslag, vilka uppförts såsom förslagsanslag, högst, hava utgått för år 1918 med 230,000 kronor, för år 1919 med 555,000 kronor, för år 1920 med 200,000 kronor, för år 1921 med 700,000 kronor, för år 1922 med 500,000 kronor samt för första halvåret 1923 med 175,000 kronor.

Departementschefen anför bland annat följande:

»Byggnadsstyrelsen har i sin föreliggande framställning utgått från att det ordinarie anslaget till byggnader och reparationer skall i riksstaten för budgetåret 1923—1924 upptagas med samma belopp som för år 1922, eller alltså med 450,000 kronor, och anser styrelsen under denna förutsättning särskilt förstärkningsanslag icke vara behövt. Givetvis kunde under nuvarande förhållanden en nedsättning av det ordinarie

anslaget ifrågasättas. Då emellertid, på sätt styrelsen framhållit, en minskning av de beräknade hyresinkomsterna icke torde vara utesluten, synes försiktigheten bjuda, att det ordinarie anslaget för ifrågavarande budgetår icke upptages med lägre belopp än styrelsen beräknat för ändamålet erforderligt.

Med hänsyn till de betydande belopp, vartill hyresinkomsterna för under styrelsens vård stående egendomar numera uppgå, synas skäl tala för att dessa inkomster särskilt redovisas och ej vidare tillföras anslaget till byggnader och reparationer. Frågan härom torde emellertid lämpligen böra övervägas i samband med nu pågående utredning om uppläggande av en särskild fond för kronans publika hus.»

Av departementschefen har förutsatts, att besparingar, uppkomna å det å tilläggsstat för år 1922 till täckande av motsedd brist i det ordinarie anslaget till byggnader och reparationer beviljade förstärkningsanslaget, skulle få användas för bestridande av utgifter för sådana av byggnadsstyrelsen under år 1922 beslutade arbeten, vilka icke vid samma års utgång hunnit utföras.

Vidare utgår byggnadsstyrelsen i detta sammanhang ifrån att särskilt anslag, såsom år 1922 och första halvåret 1923, jämväl budgetåret 1923—1924 kommer att vara tillgängligt till bestridande av staten åliggande kommunala och andra utskylder, från vilket anslag alltså kunna gäldas dylika utskylder för de under styrelsens vård stående egendomarna, vilka kostnader år 1922 uppgå till omkring 33,500 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med departementschefen finner utskottet skäl tala för att hyresinkomsterna från egendomar, ställda under byggnadsstyrelsens vård, redovisas särskilt för sig och icke vidare tillföras nu ifrågavarande anslag. Utskottet, som med hänsyn till vad i ärendet upplysts icke heller i övrigt vill motsätta sig ett genomförande av den i statsrådsprotokollet framlagda planen till bestridande av den närmaste tidens utgifter under ifrågavarande anslag, får hemställa,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till *byggnader och reparationer* med 450,000 kronor.

*Förbättrande
av grunden
under vissa
delar av
Stockholms
slott.*

42:o) Kungl. Maj:t har (punkt 42) föreslagit riksdagen att till förbättrande av grunden under vissa delar av Stockholms slott för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kr.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 49 och 50 i statsrådsprotokollet.

[42.]

Den nu gjorda framställningen avser anvisande av vad som erfordras för slutförande av ifrågavarande arbeten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *förbättrande av grunden under vissa delar av Stockholms slott* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

43:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43) att för arbetena med yttre restaurering av Stockholms slott för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

*Yttre
restaurering
av Stockholms
slott.*

[43.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 51 och 52 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till av Kungl. Maj:t gjord framställning har riksdagen för påbörjande av arbetena med yttre restaurering av Stockholms slott, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 7 januari 1921 förordat förslag, på extra stat för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 84,000 kronor. För fortsättande av samma arbeten har därefter på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisats ett reservationsanslag av 140,000 kronor.

Enligt den utredning, som låg till grund för Kungl. Maj:ts förslag i ämnet till 1921 års riksdag, beräknades ifrågavarande restaureringsarbeten komma att i sin helhet draga en kostnad av sammanlagt 1,484,000 kronor. Beträffande sättet för anvisande av medel till bestridande av denna kostnad hade riksmarskalksämberet, som till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat berörda utredning, föreslagit, att det erforderliga anslagsbeloppet borde fördelas på sex år, därvid för år 1922 borde anvisas ett belopp av 84,000 kronor för påbörjande av de mest angelägna arbetena och för vart och ett av de följande fem åren ett belopp av 280,000 kronor. Denna plan har, såsom av det föregående framgår, hittills följts vid anvisandet av medel för ifrågavarande ändamål, därvid för första halvåret 1923 upptagits hälften av det för år 1923 tidigare beräknade beloppet.

I anslutning till av ståthållarämbetet och byggnadsstyrelsen i ärendet gjorda framställningar har riksmarskalksämberet föreslagit, att anslagsbeloppet för ifrågavarande ändamål måtte bestämmas för budgetåret 1923—1924 till 280,000 kronor. Detta belopp har departementschefen ansett kunna nedsättas till 200,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:t förevarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må för arbetena med *yttre restaurering av Stockholms slott* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Uppförande
av ämbets-
byggnader å
tomten nr 3
i kvarteret
Murmästaren
samt i
kvarteret
Kandidaten.

[44.]

44:o) Kungl. Maj:t har (punkt 44) föreslagit riksdagen att av det belopp, 8,722,360 kronor, som beviljats för uppförande å tomten nr 3 i kvarteret Murmästaren och i kvarteret Kandidaten av byggnader för inrymmande av i huvudstaden förlagda ämbetsverk och statsinstitutioner m. m., för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa för uppförande av en ämbetsbyggnad å nämnda tomt i kvarteret Murmästaren ett belopp av 400,000 kronor; samt för uppförande av en dylik byggnad i kvarteret Kandidaten ett belopp av 1,200,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 52—54 i statsrådsprotokollet.

I skrivelse den 18 augusti 1922 har byggnadsstyrelsen hemställt om anvisande av ytterligare medel för ifrågavarande ämbetsbyggnader samt därvid framlagt förnyade kostnadsberäkningar för byggnadsföretagen.

Enligt nämnda beräkningar skulle den föreslagna byggnaden i kvarteret Murmästaren, för vilken kostnaderna i september 1920 beräknats till 4,720,000 kronor och i augusti 1921 till 4,250,000 kronor, komma att draga en kostnad av allenast 3,400,000 kronor. För detta byggnadsföretag har, såsom av statsverkspropositionen framgår, anvisats tillhoppa 1,850,000 kronor, varjämte för detsamma beräknats 137,640 kronor, utgörande den till förberedande åtgärder avsedda delen av ovan nämnda anslag å 1920 års tilläggsstat. Byggnadsstyrelsen hemställer nu, att ytterligare 800,000 kronor måtte anvisas för budgetåret 1923—1924.

Kostnaderna för den föreslagna ämbetsbyggnaden i kvarteret Kandidaten beräknades i september 1920 till 6,100,000 kronor och i augusti 1921 till 5,500,000 kronor. De nu framlagda beräkningarna sluta å ett belopp av 4,300,000 kronor. Byggnadsstyrelsen hemställer, att för sistnämnda byggnadsföretag, till vilket hittills anvisats 1,950,000 kronor, måtte för budgetåret 1923—1924 anvisas ytterligare 1,750,000 kronor. Emellertid har departementschefen sedermera inhämtat, att för företagens ekonomiska bedrivande under budgetåret 1923—1924 erfordras för byggnaden i kvarteret Murmästaren 400,000 kronor och för byggnaden i kvarteret Kandidaten 1,200,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må av det belopp, 8,722,360 kronor, som beviljats för *uppförande å tomten nr 3 i kvarteret Murmästaren och i kvarteret Kandidaten av byggnader för inrymmande av i huvudstaden förlagda ämbetsverk och statsinstitutioner m. m.*, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa

för uppförande av en ämbetsbyggnad å nämnda tomt i kvarteret Murmästaren ett belopp av 400,000 kronor; samt

för uppförande av en dylik byggnad i kvarteret Kandidaten ett belopp av 1,200,000 kronor.

45:o) Kungl. Maj:t har (punkt 45) föreslagit riksdagen att för ändringsarbeten i fastigheten nr 9 vid Svartmangatan i Stockholm för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 120,000 kronor.

Ändringsarbeten i fastigheten nr 9 vid Svartmangatan i Stockholm.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 55—57 av åberopade statsrådsprotokollet.

[45.]

Ovannämnda ändringsarbeten avse att möjliggöra kontrollstyrelsens förflyttning till ifrågavarande fastighet, inom vilken medicinalstyrelsen för närvarande har sina lokaler men som bliver disponibel för annat ändamål genom sistnämnda styrelses förläggning till egendomen i kvarteret Grönlandet norra.

Ändringsförslaget omfattar i huvudsak följande åtgärder: vissa förändringar beträffande rumsindelningen, inredande av laboratorielokaler inom fastighetens vind, utsträckning till hela byggnaden av den befintliga värmeledningen, vilken för närvarande omfattar endast ett fåtal rum, anordnande av W. C. och varmvattenberedning ävensom vidtagande av i samband med nämnda åtgärder erforderliga reparationsarbeten samt slutligen iordningställande av en på gården befintlig lägre flygelbyggnad till magasinslokaler.

Med hänsyn till den i ärendet lämnade utredningen och de upplysningar utskottet ytterligare under hand införskaffat, får utskottet tillstyrka förevarande förslag. Utskottet hemställer,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må för *ändringsarbeten i fastigheten nr 9 vid Svartmangatan i Stockholm* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 120,000 kronor.

*Förhyrande
av bostad åt
landshövdingen
i Väster-
norrlands län.*

46:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förhyrande av bostad åt landshövdingen i Västernorrlands län* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 7,000 kronor.

[46.]

*Vissa bygg-
nadsarbeten å
länsresidenset
i Karlstad
m. m.*

47:o) Kungl. Maj:t har (punkt 47) föreslagit riksdagen att för vissa byggnadsarbeten å länsresidenset i Karlstad m. m. för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 240,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 57—60 av åberopade statsrådsprotokollet.

[47.]

I anledning av Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställningar samt inom riksdagen väckta motioner har riksdagen för utförande av vissa byggnadsarbeten å länsresidenset i Karlstad m. m. på extra stat anvisat dels för år 1922 ett reservationsanslag av 100,000 kronor, dels ock för tiden 1 januari—30 juni 1923 likaledes ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Departementschefen anför bland annat följande:

»Enligt vad jag inhämtat, torde man kunna utgå från att, även om hänsyn tages till kostnaderna för beredande av tillfälliga lokaler för landshövdingen och landskansliet under ombyggnadstiden, en besparing å det tidigare beräknade beloppet, 450,000 kronor, skall kunna ernås med minst 10,000 kronor. Det ytterligare anslag, som erfordras för byggnadsföretagets fullbordande, skulle alltså komma att uppgå till 240,000 kronor. Då byggnadsarbetet beräknas bliva avslutat redan under år 1923, torde det bliva nödvändigt, att hela detta belopp anvisas för nästkommande budgetår.»

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för vissa *byggnadsarbeten å länsresidenset i Karlstad m. m.* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 240,000 kronor.

*Tillbyggnad
av läns-
residenset i
Jönköping.*

48:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) och under erinran att det under denna punkt äskade anslaget avser att möjliggöra slutförandet av ifrågavarande tillbyggnad, hemställer utskottet,

[48.]

att riksdagen må för utförande av *tillbyggnad av länsresidenset i Jönköping* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

49:o) Kungl. Maj:t har (punkt 49) föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kan komma att i ämnet avlätas, till nybyggnad för lantmäterikontoret i Västerbottens län för budgetåret 1923—1924 beräkna ett extra reservationsanslag av 120,000 kronor.

*Nybyggnad
för lantmäteri-
kontoret i
Västerbottens
län.*

[49.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

50:o) I en till riksdagen den 26 januari 1923 avlåten proposition nr 30 har Kungl. Maj:t, under åberopande av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till bestridande av en del utav kostnaden för vissa i statsrådsprotokollet angivna arbeten för iståndsättande av landshövdingeresidenset i Falun för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 45,000 kronor.

*Istånd-
sättande av
lands-
hövdingeresi-
denset i
Falun.*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Ifrågavarande förbättringsarbeten avse de befintliga synnerligen otillfredsställande uppvärmningsanordningarnas ersättande med ett mera tidsenligt värmeledningssystem, inledande av gas-, vatten- och avloppsledningar ävensom utförande i sammanhang därmed av vissa andra reparations- och förbättringsarbeten, som ansetts erforderliga för ett iståndsättande av ovannämnda länsresidens. Av totalkostnaden, 68,000 kronor, skulle 23,000 kronor utgå från anslaget till byggnader och reparationer och återstoden, 45,000 kronor, anvisas såsom särskilt anslag.

Under hänvisning till den av departementschefen i ärendet lämnade utredningen får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må till bestridande av en del utav kostnaden för vissa i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 26 januari 1923 angivna arbeten för *iståndsättande av landshövdingeresidenset i Falun* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 45,000 kronor.

*Anskaffande
av möbler
i det nya
landsstats-
huset i
Göteborg.*

51:o) Vidare har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 2 februari 1923 avlåten proposition (nr 41), under åberopande av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för anskaffande av vissa i statsrådsprotokollet angivna möbler m. m. i det nya landsstatshuset i Göteborg må användas ett belopp av högst 50,000 kronor av besparingar å de av riksdagen för upplörande av nämnda byggnad på extra stat för åren 1921 och 1922 anvisade reservationsanslag om tillhoppa 970,000 kronor.

Under hänvisning till den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att för anskaffande av vissa i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 2 februari 1923 angivna möbler m. m. i det nya landsstatshuset i Göteborg må användas ett belopp av högst 50,000 kronor av besparingar å de av riksdagen för uppförande av nämnda byggnad på extra stat för åren 1921 och 1922 anvisade reservationsanslag om tillhoppa 970,000 kronor.

Diverse.

*Skematisk
förteckning
och beskriv-
ning över
Sveriges
vattenfall.*

[50.]

52:o) Kungl. Maj:t har (punkt 50) föreslagit riksdagen att för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 72,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 61—64 av statsrådsprotokollet.

För verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall har riksdagen alltsedan år 1910 anvisat anslag. Riksdagen, som för ändamålet för år 1922 anvisat 96,000 kronor, har för tiden 1 januari—30 juni 1923 beviljat 39,000 kronor, varjämte på tilläggsstat för år 1922 anvisats 7,000 kronor.

I enlighet med styrelsens för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt i ärendet framlagda förslag skulle de på anstalten ankommande

kostnaderna för vattenfallsförteckningen under budgetåret 1923—1924 beräknas på följande sätt:

	Kronor.
Extra biträden, förslagsvis,	25,000: —
Publikationer, » ,	3,000: —
Expenser, » ,	2,000: —
Resekostnader, » ,	21,000: —
Utrustning och underhåll av stationer, förslagsvis,	2,000: —
Observatörers arvoden, förslagsvis,	20,000: —
	Summa 73,000: —

För bestridande av de på *vattenfallsstyrelsen* belöpande kostnaderna för vattenfallsförteckningen, vilka utgöras av vissa utgifter för utarbetande av beskrivningar rörande geografiska och geologiska förhållanden m. m., för vissa kartarbeten samt för tryckning och dylikt, har av nämnda styrelse ytterligare begärts 17,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts i fråga om samtliga kostnader för ifrågavarande förteckning har vattenfallsstyrelsen hemställt, att för ändamålet måtte för budgetåret 1923—1924 anvisas ett belopp av 90,000 kronor.

Departementschefen anför följande:

»Med hänsyn till angelägenheten att under rådande statsfinansiella förhållanden i görligaste mån inskränka statens utgifter till att tillgodose de allra nödvändigaste behoven skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke arbetena med omförmälda förteckning borde avbrytas för att sedermera under bättre tider återupptagas. Enligt vad jag inhämtat, hava emellertid arbetena numera fortskridit så långt, att, utöver det nu ifrågasatta, anslag endast en gång till skulle behöva begäras av riksdagen. Med hänsyn dels härtill och dels till lämpligheten att kunna slutföra arbetena med nu befintlig, i dylika arbeten förfaren personal har jag ansett mig böra förorda äskande av anslag för ändamålet hos innevarande års riksdag.

Beträffande storleken av det ifrågasatta anslaget, så innebär det för *statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* begärda beloppet till den del, detsamma avser avlöning till extra biträden, en förhöjning. Denna är föranledd därav, att nämnda biträdens avlöningar fastställts i enlighet med de numera gällande avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen (sv. förf.-saml. nr 778/1921). Då emellertid, enligt vad jag inhämtat, å vissa andra anslagsposter torde komma att förefinnas besparingar vid ingången av budgetåret 1923—1924, har jag

efter samråd med chefen för meteorologisk-hydrografiska anstalten funnit en nedsättning av anslaget till anstalten till 60,000 kronor kunna ske utan äventyrande av arbetenas behöriga fortgång. Vad angår anslaget till *vattenfallsstyrelsen*, synes detsamma kunna begränsas till 12,000 kronor.

I enlighet härmed skulle för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1923—1924 begäras 72,000 kronor.»

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en *skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 72,000 kronor.

53:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51) hemställer utskottet,

*Ersättning
åt statens
järnvägar
för av
Kungl. Maj:t
medgivna
lindringar i
befordrings-
avgifterna
för vissa
resor.*

att riksdagen må för beredande av *ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 50,000 kronor.

[51.]

Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer.

54:o) I överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t (punkt 52) föreslagit och under erinran hurusom förevarande förslag innebär en nedsättning med 500 kronor av det årsanslag av 2,500 kronor, som tidigare utgått, hemställer utskottet,

[52.]

att riksdagen må till *understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 2,000 kronor.

*Tidskriften
»Brand-
skydd».*

55:o) Utskottet, som ej heller velat motsätta sig Kungl. Maj:ts (punkt 53) framställda förslag, får hemställa,

[53.]

att riksdagen må som *bidrag till utgivande genom svenska brandskyddsföreningen av tidskriften »Brandskydd»* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 400 kronor.

56:o) I en inom första kammaren av herr *T. Julin* väckt motion, nr 85, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, hemställes, att riksdagen måtte för anläggande av en flygstation i Malmö ställa nödiga medel, förslagsvis ett belopp av 175,000 kronor, till Kungl. Maj:ts förfogande.

*Motion
angående
anläggande
av en flyg-
station i
Malmö.*

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet vill erinra, att riksdagen redan tidigare i anledning av en vid 1921 års riksdag framlagd proposition om anslag till befrämjande av lufttrafik varit i tillfälle att taga ställning till frågan om anläggande av en flygstation i Södra Sverige. I nämnda proposition gjordes bland annat framställning om statsbidrag för sådant ändamål, men ansåg sig riksdagen böra ställa sig avvisande härtill. Oavsett detta måste det emellertid föranleda stor tvekan att under nuvarande tidsförhållanden fatta beslut om en dylik anläggning, vilken, förutom själva engångsutgifterna, komme att draga avsevärda årliga kostnader för drift och underhåll. Med hänsyn till nu angivna omständigheter anser sig utskottet böra avstyrka det nu i sådant syfte motionsvis gjorda förslaget.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer,

att herr Julins i ämnet väckta motion icke må av riksdagen bifallas.

57:o) Kungl. Maj:t har (punkt 54) föreslagit riksdagen att för understödjande av svenska aeroklubbens verksamhet för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor.

*Svenska aero-
klubben.
[54.]*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 66 och 67 av åberopade statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen för vart och ett av åren 1920—1922 anvisat 6,000 kronor för understödjande av svenska aeronautiska sällskapets verksamhet.

Departementschefen har i ärendet anført följande:

»I likhet med vad för åren 1920—1922 ägt rum torde klubben böra tilldelas ett statsunderstöd för budgetåret 1923—1924. Med hänsyn till nödvändigheten att iakttaga sträng sparsamhet ifråga om statsutgifterna anser jag mig dock icke kunna tillstyrka beviljande för ändamålet av högre belopp än 5,000 kronor, och synes understödet böra förenas med i huvudsak samma villkor, som stadgats i fråga om bidragen för

åren 1920—1922, varutinnan det torde böra tillkomma Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser.»

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag i ämnet får utskottet hemställa,

att riksdagen må för understödjande av *svenska aeroklubbens verksamhet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor.

Täckande av
vissa
förskott.
[55.]

58:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55) att till täckande av de i statsrådsprotokollet omförmälda av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förskottsvis bestridda utgifter för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 20,600 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 67 och 68 i statsrådsprotokollet.

I skrivelser den 6 juni och den 11 juli 1922 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bereda styrelsen ersättning för vissa av styrelsen utbetalade förskott, nämligen

till ersättning <i>dels</i> åt distriktschefen Enblom för förordnande jämlikt kungl. brev den 2 juni 1916 att under högst tre månader år 1916 inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bereda, föredraga och expediera vissa ärenden, <i>dels</i> åt ett extra ingenjörsträde för biträde med berörda arbete	kronor	900: —
till anställande av en extra distriktsingenjör i övre norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet jämlikt kungl. brev den 29 juni 1917 och den 14 juni 1918	»	1,750: —
till avlöning jämlikt kungl. brev den 15 mars 1918 åt extra tjänstemän hos styrelsen	»	8,700: —
till ersättning åt vikarier i anledning av förste byråingenjören Almqvist jämlikt kungl. brev den 2 september 1916, den 19 maj 1917 och den 16 maj 1918 beviljad tjänstledighet	»	9,241: 66
		eller tillhopa kronor 20,591: 66

Utskottets
yttrande.

Under erinran hurusom Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser reglerande av vissa förskottsutbetalningar, som alla jämlikt Kungl. Maj:ts särskilda beslut anvisats att utgå före förskottsväsendets avveckling, får utskottet tillstyrka förslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till täckande av de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 8 januari 1923 omförmälda, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen *förskottsvis bestridda utgifter* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 20,600 kronor.

59:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 56) hemställer utskottet, *Ålderstillägg.*
[56.]

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *ålderstillägg* med 4,000 kronor.

60:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) och under erinran, att riksdagen till rese- och traktamentspenningar för första halvåret 1923 under sjätte huvudtiteln anvisat ett anslag å 25,000 kronor, får utskottet hemställa, *Rese- och traktamentspenningar.*
[57.]

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *rese- och traktamentspenningar* med 50,000 kronor.

61:o) Kungl. Maj:t har (punkt 58) föreslagit riksdagen att i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser med 3,600,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 69 i statsrådsprotokollet.

Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser.
[58.]

Det ordinarie förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, vilket för år 1922 utgjorde 3,000,000 kronor, har för tiden 1 januari—30 juni 1923 upptagits med 1,800,000 kronor. Utbetalningarna från anslaget hava utgjort under år 1920 omkring 4,447,000 kronor, under år 1921 omkring 4,402,000 kronor och under de tre första kvartalen av år 1922 omkring 3,485,000 kronor. Sedan den av 1922 års riksdag beslutade nedsättningen av postavgifterna trätt i kraft den 1 oktober 1922, torde, enligt vad av departementschefen framhållits, en avsevärd minskning i belastningen av anslaget komma att inträda, vartill jämväl torde komma att bidra den inskränkning i tjänstebrevsrätten, som möjligen komme att bliva följderna av nu pågående utredning i denna fråga. Med hänsyn härtill har an-

slaget för budgetåret 1923—1924 icke ansetts böra bestämmas till högre än dubbla beloppet för första halvåret 1923 eller till 3,600,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser* med 3,600,000 kronor.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

[59.]

62:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 59) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 69 och 70) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten uppföra ett ordinarie reservationsanslag till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga* med 50,000 kronor.

Extra utgifter.

[60.]

63:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie reservationsanslaget till *extra utgifter* med 20,000 kronor.

Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.

[61.]

64:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 61) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 70 och 71) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.* med 100,000 kronor.

Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

[62.]

65:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av anslag under sjätte huvudtiteln dels för beredande av tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 62), dels ock för behtridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (punkt 63) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

[63.]

anmäla.

66:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64) hemställer utskottet,

Trycknings-
kostnader.
[64.]

att riksdagen må i riksstaten uppföra det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader* med 10,080 kronor; dock att i anslaget må göras den jämkning, som för jämnande av huvudtitelns slutsumma kan bli erforderlig.

Stockholm den 20 februari 1923.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, C. J. G. Swartz, N. A. Nilsson* i Kabbarp, *J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. F. Lamm, C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *O. U. B. Olsson, J. L. Widell, C. G. Ekman, J. Nilsson* i Malmö och *O. Bergqvist* samt

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, O. H:son Waldén, P. Nilsson* i Bonarp, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *J. D. Norman, L. J. Carlsson-Frosterud, A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *P. M. Olsson* i Blädinge, *J. Olofsson* i Digernäs, *S. E. Ljungkvist* och *A. Wikström* med undantag därav att vid behandlingen av punkterna 1:o)—12:o) deltagit herr *J. B. Johansson* i Fredrikslund i stället för herr *Widell* samt vid behandlingen av punkterna 17:o)—35:o) deltagit herr *I. Bergman* i stället för herr *Kvarnzelius*.

Reservationer:

vid punkt 19:o) (anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens m. fl län) av herrar *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. L. Widell, C. G. Ekman, J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, K. V. Rydén, J. D. Norman* och *A. Wikström*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»I de i ämnet — — — — i Norrbottens län. Då utskottet funnit de skäl bärande, vilka i motionerna anförts till förmån för en dylik överflyttning, anser sig utskottet böra tillstyrka motionärernas förslag i detta avseende dock utan att därvid göra något uttalande angående storleken av den andel av anslaget till utfartsvägar, som må

tillkomma Norrbottens län. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t kommer att överväga i vad mån den gjorda förändringen må anses böra inverka på fördelningen av de båda anslagen mellan respektive län.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till herr Bergqvists m. fl. och herr Nilssons i Antnäs m. fl. ovanberörda motioner i vad desamma avse anslag för anläggning av *ödebygdsvägar*, för anläggning av sådana vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1923--1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 385,000 kronor.»

vid *punkt 20:o*) (anläggning av utfartsvägar i Norrbottens m. fl. län) av herrar *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. L. Widell*, *C. G. Ekman*, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist*, *K. V. Rydén*, *J. D. Norman* och *A. Wikström*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till herr Bergqvists m. fl. och herr Nilssons i Antnäs m. fl. ovanberörda motioner i vad desamma avse anslag till *utfartsvägar* för anläggning av sådana vägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 65,000 kronor.»

vid *punkt 25:o*) (understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader) av herrar *O. Olsson* i Kullenbergstorp och *A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och den av herr Poppius m. fl. i ämnet väckta motionen till understödjande av andra *mindre fiskehamnsbyggnader* än de av fiskehamnskommissionen till utförande i första hand föreslagna för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.»

vid *punkt 34:o*) (byggnadsstyrelsen) av herrar *A. C. Lindblad, C. J. G. Swartz, H. F. Lamm, O. U. B. Olsson, A. Anderson* i Råstock, *O. H:son Waldén, L. J. Carlsson-Frosterud* och *S. E. Ljungkvist*, vilka ansett, att utskottets motivering bort hava följande lydelse:

»Under hänvisning till vad departementschefen i ärendet anført, får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om anvisande — förutom ett ordinarie anslag till byggnadsstyrelsen av 238,000 kronor — ett extra anslag till styrelsens verksamhet av 96,000 kronor. Utskottet, som — — — — — hemställa;»

vid *punkt 35:o*) (byggnadsstyrelsens verksamhet) av herrar *A. C. Lindblad, C. J. G. Swartz, H. F. Lamm, O. U. B. Olsson, A. Anderson* i Råstock, *O. H:son Waldén, L. J. Carlsson-Frosterud* och *S. E. Ljungkvist*, vilka ansett att utskottet bort hemställa,

»att riksdagen må till *upprätthållande av byggnadsstyrelsens verksamhet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 96,000 kronor.»

Verkliga utgifter.

VI. Sjätte huvudtiteln. Kommunikationsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.					
1	Departementschefen			24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i>			187,000	
3	Departementets verksamhet				28,420
	Säger för departementet			211,000	28,420
B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.					
1	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>			165,500	
2	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet ..				44,000
3	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens distriktstjänste- män			30,000	
4	Ytterligare medel till avlöning av väg- och vatten- byggnadsstyrelsens distriktstjänstemän				4,500
5	Stipendier åt medlemmar av väg- och vattenbygg- nads kåren, <i>reservationsanslag</i>			—	
6	Expenser för allmänna arbeten, <i>reservationsanslag</i>			45,000	
7	Förstärkning av reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten				50,000
8	Vägundersökningar, <i>reservationsanslag</i>			90,000	
9	Förstärkning av reservationsanslaget till vägunder- sökningar				180,000
10	Vägar och kommunikationer, <i>reservationsanslag</i> ..			20,000	
11	Undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m., <i>reservationsanslag</i>				10,000
12	Understödjande av brobyggnader och företrädes- vis mindre, hamnbyggnader m. m., <i>reservations- anslag</i>				800,000
13	Anläggning eller förbättring av vägar m. m., <i>re- servationsanslag</i>				3,600,000
14	Anläggning av enklare vägar, <i>reservationsanslag</i> ..				825,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
15	Anläggning av enklare väg mellan Parkajoki och Muonionalusta i Norrbottens län, <i>reservationsanslag</i>				75,000
16	Anläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, <i>reservationsanslag</i>				400,000
17	Anläggning av utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, <i>reservationsanslag</i>				50,000
18	Tilläggsbidrag till vissa väganläggnings- och brobyggnads- m. fl. företag, <i>reservationsanslag</i>				500,000
19	Anläggning av väg mellan Tärna kyrkoby och Slussfors, <i>reservationsanslag</i>				300,000
20	Förbättring av Visby hamn, <i>reservationsanslag</i> ..				62,500
21	Utförande av vissa fiskehamnar, <i>reservationsanslag</i>				* 600,000
22	Understödjande av mindre fiskehamnsbyggnader, <i>reservationsanslag</i>				50,000
23	Undersökningar m. m. för vissa mindre fiskehamnsbyggnader, <i>reservationsanslag</i>				7,500
24	Större reparations- och muddringsarbeten å statens fiskehamnsanläggningar, <i>reservationsanslag</i>				30,000
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet			350,500	7,588,500
C. Vägunderhållet och skjutsväsendet.					
1	Bidrag till vägunderhållet på landet, <i>förslagsanslag</i>			3,200,000	
2	Statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar, <i>förslagsanslag</i>				10,000
3	Understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt, <i>reservationsanslag</i>				200,000
4	Svenska vägföreningen				17,500
5	Bidrag till skjutsentreprenader, <i>förslagsanslag</i>			500,000	
6	Utgifter för registrering av automobiler, <i>förslagsanslag</i> , att utgå i första hand av inflytande avgifter för registrering av automobiler				20,800
	Säger för vägunderhållet och skjutsväsendet			3,700,000	248,300
D. Byggnadsväsendet.					
Byggnadsstyrelsen m. m.:					
1	Byggnadsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	238,000			
2	Byggnadsstyrelsens verksamhet		75,000		

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3		3,500		
4		19,000		
5		25,000		
6		25,000	241,500	144,000
Kronans publika hus:				
7	65,000			
8	450,000			
9		100,000		
10		200,000		
11		400,000		
12		1,200,000		
13		120,000		
14		7,000		
15		240,000		
16		50,000		
17		* 120,000		
18		45,000	515,000	2,482,000
			756,500	2,626,000
E. Diverse.				
1				72,000
2				50,000
3				2,000
4				400
5				5,000
6				20,600

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
7			4,000	
8			50,000	
9			3,600,000	
10			50,000	
11			20,000	
12			100,000	
13				* 9,000
14				* 185,000
15			10,080	
	Säger för diverse	3,834,080	344,000
	Summa	8,852,080	10,835,220

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.